

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 155.

V Ljubljani, v torek 12. julija 1898.

Letnik XXVI

Shod katol.-političnega društva za kozjanski okraj.

(Izvirni dopis.)

Mlado še je naše društvo, staro le mesec dni, vendar priredilo je pretečeno nedeljo shod v Št. Petru pod Sv. Gorami. Lahko trdimo, da jednakega shoda še ni bilo v našem kozjanskem okraju. Ob 4. uri popoldne pripeljali smo se v krasno ozaljšan Št. Peter, kjer so nas pozdravljali s pokanjem možnarjev in raz vsake hiše je plapolala zastava.

Ljudstva zbralo se je do 600. Predsednik gospod Tomažič pozdravi vse navzoče, posebej še gospoda poslanca viteza Berksa, došle goste iz Brezic, Bizeljskega, Podsrede, Kozjega in brate Hrvate, katerih je lepo število prišlo k zborovanju. Na to obrazloži pomen društva, zakaj smo ga osnovali, da branimo Slovincem dve sveti reči: sveto vero in besedo materino.

Gospod vitez Berks na to poroča o svojem delovanju v državnem zboru in nam pojasni tužni položaj državnega zbora. Ob koncu se izreče gospodu poslancu zahvala in ob jednom prošnja, da naj se tudi v prihodnje krepko poteguje za nas tlačane.

Gospod podsreški kapelan kaže v svojem pre-mišljenem govoru pogubonosno delovanje socijev, ki so sovražniki svete vere in vsakega obstoječega reda.

Tajnik društva vikar kozjanski g. Muršič razlaga na to, kaj mi Slovenci hočemo, namreč jednakovnost v šoli in uradu, ter v izbornem pre-pričevalnem govoru navdušuje zbrane zborovalce, naj ostanejo dobri katoličani, zvesti svojemu narodu in udani svojemu cesarju. Bog daj, da bi besede padle na dobra tla.

Sprejelo se je tudi več resolucij, katerim so zborovalci glasno pritrjevali in ki se glasé:

1. Shod slovenskega katoliško-polit. društva v Št. Petru pod Sv. Gorami se jednoglasno izjavi, naj se ustanovi slovensko vseučilišče v Ljubljani, da se tako da priložnost našim sinovom, izobraziti se na domačem ozemlju, da ne bodo izpostavljeni raznim napadom v nemških vseučiliščih od strani nemških nacijonalcev in liberalcev.

2. Shod obsoja z največjo odločnostjo kri-vično postopanje nadsodišča v Gradcu, ki noče spoznati slovenskega jezika jednakopravnega nemškemu jeziku, in izraža željo, naj se za slovenske pokrajine ustanovi nadsodišče v Ljubljani.

3. Gospodje poslanci se prosijo, naj gledajo in delajo na to, da se ne bodo nastavljali na slovenskem Štajerskem uradniki nevesči slovenskega jezika, kateri širijo nemško kulturo na Spodnjem Štajerskem in večinoma z nevoljo in osorno z našim ljudstvom občejujejo, naše slovenske uradnike pa pošiljajo navadno v nemške kraje.

4. Shod želi, da delajo gospodje poslanci na to, da volijo naši trgi Pilštanj in Podsreda direktno, t. j. z mesti, in naj se občina šentpeterska uvrsti med trge.

5. Sotla dela mejo med Štajerskim in Hr-vatsko in nareja nezmerno škodo v poletnem času na poljskih pridelkih, zato se prosi gospod po-slanec, da se potruži v državnem zboru, da se Sotla regulira.

6. Gospod poslanec se prosi, da se poteguje za poldnevni pouk v Št. Petru, katerega je za-vrgel deželni šolski svet.

Predsednik k sklepu omenja 50letnice pre-svetlega cesarja in biserne svete maše sv. očeta in obema zaorilo je iz sto in sto ust trikratni živio.

Tako se je vršil prvi shod v Št. Petru in go-tovo šentpetranom in nam ostane vedno v spo-minu. Na veselo svidenje kmalu kje drugod!

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. julija.

Prostih razgovorov mej vlado in češko-nemškimi zaupniki ne bode, to je vspeh zadnjega posvetovanja klubovih načelnikov nemške levice. Kot smo že omenili, sešli so se v ne-deljo dopoldne na Dunaju načelniki nemških klubov k razgovoru o znanem povabilu minister-skega predsednika grofa Thuna. Schönererjanci se posveta niso udeležili ter so nemško celokup-nost pokazali raje s tem, da so priredili »volks-tag« v Hebu. Seji je predsedoval renegat Schwegel, ker za to mesto ni bilo bolj »pristnega« Nemca. Odsotni so bili od že naznanjenih prvakov dr. Bareuther, dr. Funke, Kaiser in princ Liechtenstein. Posvetovanje se je vršilo v stano-vanju dr. Grossa in se je pričelo ob 10. uri do-poldne ter je trajalo z dveurnim odmorom do 6. ure popoldne. Jeden udeležnikov je poročal o vladnih namenih in nato se je sestavil začasni komunike, v katerem se izjavlja, kar je bilo pričakovati, da Nemci ne morejo popreje ustreči Thunovi želji, dokler vlada ne prekliče jezikovnih naredeb. Ta sklep sta naznanila ministerskemu predsedniku posl. Schwegel in Pergelt. — Grof Thun je vzel sklep na znanje in včeraj se je z njim pečal ministerski svet. Ravno kar imeno-vana delegata sta se tekom včerajšnjega dne zo-pet podala k ministerskemu predsedniku, kjer sta dobila odgovor na prvotni sklep in ob 3. uri sešli so se germanski zastopniki znova k posvetu. Po kratki razpravi izdali so nastopni komunike: »Na Dunaju zbrani načelniki klubov nemške levice razpravljali so v večurnem posvetovanju o sploš-nem političnem položaju. Z obžalovanjem se je soglasno konstatovalo, da se je obstoječe splošno vznemirjenje celokupnega nemškega naroda v Avstriji poostriilo s celo vrsto vladnih odredob zadnjega časa, posebno pa še s stališčem, ki je

LISTEK.

Pred porotniki.

Angleški spisal Mark Twain.

»Sedel sem tukaj«, tako je pravil sodnik, »na tej stari sodniški stolici in sodil; imeli smo soditi velikega širokoplečega španjskega hudodelca s pre-brisanim hudobnim obrazom, ker je umoril moža živahne, lepe Mehikanke. Bilo je soparnega poletnega dne, in priče so bile grozno dolgočasne. Nihče izmed nas se ni veliko zanimal za raz-pravo, razven tega nervoznega, nemirnega mehi-kanskega vruga — saj veste, kako ti ljudje lju-bijo in sovražijo, in ta je ljubila svojega moža iz celega srca, iz vse duše, in sedaj je spremenila vso to ljubezen v plamteče sovraštvo; stala je tu ter žarela od sovraštva proti odurnemu Španjcu; in zagotavljam vas, tudi mene je včasih z majh-nim postranskim pogledom vzbudila iz zaspanosti. Slekli sem si torej suknjo ter položil rokavice na mizo, zleknil sem se, se potil ter kadil jedno teh zelnatih smodk, katere so smatrali ljudje v San Francisco dovolj dobre za nas; in kar se tiče

odvetnikov, no, tudi ti so slekli suknje in kadili, in ravno tako so storile priče in zatoženec. Vsa stvar je bila s kratka ta, da ni bilo posebnega zanimanja za pravdo o kakem umoru, ker je bil hudodelec spoznan vselej nedolžnim; porotniki so namreč od zatoženca pričakovali, da jim bode o priliki prijaznost povrnil; in čeprav so bili dokazi proti temu Španjcu čisto jasni in nedvomni, smo vendar vedeli, da bi ga ne mogli obsoditi, da ne bi ob jednom vzbudili sumnjo, da smo nekoliko mogočni in neusmiljeni proti vsakemu v občini; takrat namreč ni bilo nobenih mrliških vozov in nobenih žalovalnih oblek, in zato je bil jedini pri-stojen način ta, da je imel vsakdo lastno zasebno pokopališče. Toda to žensče je imelo pač »piko« na Španjca; in videti bi morali, kako ga je besno pogledala in kako proseče se je zopet ozrla k meni, in kako se je zopet obrnila ter skušala brati v obrazih porotnikov, in kako je zdaj pa zdaj zakrila obraz z rokami, kakor bi hotela ob-upati, toda hipoma je bila zopet pri stvari, tako živahna in goreča, kakor le kedaj. Ko so pa po-rotniki razglasili obsodbo »nedolžen« ter sem jaz zatožencu rekel, da je prost in svoboden ter da

gré lahko, kamor hoče, tedaj se žena vzravna in vzraste tako visoko in silno, kakor ladija s štiri-insedemdesetimi topovi in reče:

»Sodnik, ali Vas prav razumem, ali niste rekli, da je ta človek nedolžen? — ta človek, ki je brez vzroka umoril mojega moža pred mojimi očmi in mojih malih otrok, in da se je vse proti njemu storilo, kar more storiti zakon in pra-vičnost?«

»Tako je,« rečem jaz.

»In, kaj mislite, kaj je storila? No, obrnila se je proti onemu španjskemu hudobnežu, kakor divja mačka in v hipu je potegnila iz obleke mor-narski revolver ter ustrelila pred vsem sodiščem starega hudodelca!«

»Ta ženska je v resnici znala pokazati zobe, to moram reči.«

»Ni res?« pravi začuden sodnik. »Tega na stopa bi za vse na svetu ne mogel pozabiti. Ta-koj sem preložil sodišče, oblekli smo zopet svoje suknje in šli ven ter nabrali svoto denarja za njo in njene mlade volkove, ter jo poslali čez gore k njenim prijateljem. Ha, žena je znala pokazati — zobe!«

zavzema vlada napram raznim, državi, ustavi in nemštvu nevarnim prikaznim v javnem življenju, ter da se je s tem znatno otežkočila rešitev obžalovanja vrednih notranje-političnih homatij. Takojšnja odprava jezikovnih naredeb za Češko in Moravsko je še vedno jedino sredstvo za uvedbo normalnih državnih razmer in daje najgotovejšo nado, da bo mogoče zopet uvesti normalne parlamentarne razmere. — Vedno večja negotovost o položaju, nejasnost glede notranje-političnih vladnih razmer, kakor tudi izkušnje, ki so si jih pridobili Nemci v zadnjih letih, vse to sili k izredni pozornosti. Zbrani klubovi načelniki morajo torej izjavljati, da zavisi njih sklep glede tega, ali prično razgovore z vlado glede zakonite uravnave jezikovnega vprašanja ali ne, pred vsem od popolnega prepričanja in spoznanja vladnih načel v tem oziru ter od tega, kako jih vlada izvede v različnih upravnih strokah. Prepušča se tedaj pred vsem vladi, da na primeren način avtentično naznani svoje namene in nazore. — Ta sklep se je izročil minister-skemu predsedniku, ki je nato naznanil svoj načrt, o katerem se delegati danes definitivno razgovore. Navedene vrstice so objavili voditelji nemškega naroda o svojem večurnem posvetovanju. Načrti, ki jih je razodela vlada, niso znani, vendar je zelo dvomljivo, da bi bil grof Thun ustregel pretirani nemški zahtevi. — V slučaju tedaj, da se vlada ne uda, splavala je tudi nada na zadnji poskus in grof Thun bo moral poseči po izvanrednih, radikalnih protisredstvih, da se na ta ali oni način doseže kak modus vivendi. Na dnevnem redu je v tem slučaju odstop ministra Bärnreitherja, razpust državnega zbora in sprememba ustave. Nemogoča tudi ni popolna ministerska kriza.

Schönererjanski »volkstag« v Hebu se je minulo nedeljo skoro do cela izjalovil. Vdeležba je bila minimalna, mesto ni bilo ozaljšano, kakor so si želeli pruski prvaki, in sploh je bilo vse nekam poparjeno. Po poročilih nemško-nacionalnih listov zbornalo se je komaj 1500 oseb. Shoda so se vdeležili prvaki Wolf, Schönerer, Iro, Hofer in župan Gschier. Govoril je Schönerer o zadnjih dogodkih v parlamentu, Iro o jezikovnih naredbah in Hofer je pridušal navzoče, naj nikar ne pritrdijo pogajanju nemških zastopnikov z vlado. Wolf tokrat ni govoril; najbrže ni bil razpoložen. Sprejela se je znana resolucija o nemškem jeklenem značaju in vztrajnosti v boju za germansko stvar. Zvečer so potovali prvaki in sodrugi na bavarsko zemljo, toda ni bilo opaziti nikakega navdušenja. Bali so se orožnikov in javnega mnjenja.

Baron Conrad pl. Eybesfeld, bivši naučni minister, je umrl v soboto popoldne v Gradcu v 77. letu svoje dōbe in bil včeraj pokopan. Rojen je bil 11. avgusta 1821 v gradu Kainberg na Štajerskem, študiral v Gradcu in na Dunaju ter leta 1841 stopil v Gradcu v državno službo. Dvajset let pozneje je postal že dvorni svetnik in namestnik tržaškega namestnika, leta 1865 je prišel v Benetke. Dne 18. aprila 1867 je bil imenovan deželnim predsednikom za Kranjsko, na katerem mestu je ostal do leta 1871, ko je bil imenovan namestnikom gorenjeavstrijskim in l. 1872 namestnikom nižjeavstrijskim. Meseca februarja 1880 je bil baron Conrad pozvan v Taaffejevo ministerstvo, kjer je prevzel vodstvo naučnega ministerstva. Na tem mestu je ostal do 5. novembra 1885, ko je bil na lastno prošnjo stalno upokojen. Bil je opetovano odlikovan z raznimi redovi in naslovi. Državnemu zboru je pripadal od l. 1869, ko ga je kranjska dežela poslala v državni zastop, pa do l. 1885. Zastopal je v zadnjih letih Nižjo-Avstrijo in potem Bukovino. Pozneje je bil imenovan dosmrtnim članom gospodske zbornice.

Španjsko-amertška vojska in diplomatski položaj. Razni listi so že zatrjevali, da se mej evropskimi velevladstvi vrše dogovori glede mirovnega posredovanja mej Španijo in Ameriko in da je celi tej akciji stopila na čelo Avstro-Ogerska. V dunajskih diplomatskih krogih o tem še ničesar ne vedo in se naravnost naglašja, da o kakem posredovanju ne bo poprej govora, dokler Španjci sami ne poprosijo za mir. To pa v sedanjem trenutku še ni nastopilo. Španjci dosedaj še ne marajo ničesar slišati o miru, dokler se ne odloči usoda mesta Santiago. Tu menijo Španjci doseči

tak uspeh, da se bodo mirovni pogoji znatno spremenili v korist Španije. To je seveda prav malo verjetno in poznavalci razmer naravnost trdijo, da prihodnji boj za mesto Santiago ne bo mnogo ali pa prav nič odločeval za splošne mirovne pogoje. Ume se pa samo po sebi, da bodo evropske velevladstvi rade ustregle želji španjske vlade po posredovanju in bodo delovale na to, da se zadovolji Amerika s čim manjšo odškodnino. Zatrjujejo pa diplomatski krogi ob enem tudi, da bi se Amerikanci že sedaj radi pogajali radi miru, ker so neki že dosegli svoj namen.

Cerkveni letopis.

Knezoškof dr. Anton Jeglič v svoji rojstni župniji.

(Konec.)

III. Na pokopališču. Ko je bila končana slavnost v cerkvi, podamo se na tisti dom, ki je pripravljen Beguncem po trudu tega življenja. A sedaj se med mogočnim farnim zvonjenjem začneta glasiti pokopališka zvončeka milo in otožno. Spominjata nas, da gremo na kraj, kjer počivajo oni, ki niso čakali tega slavnega dne. Po mrtvaškem opravilu za verne mrtve obiščemo še posebej prostorček sredi božje njive. Tukaj krije črna gruda očeta in mater presvetlega. Ljubljeno mater Marijo Tome (roj. 31. maja 1816) je pozval Bog k plačilu že 18. oktobra 1866. Vsadila je svojemu sinu toliko lepih nauk v mlado srce, zlasti čiščenje preblazene Device Marije. Skrbni oče Anton Jeglič (roj. 18. maja 1814 v Begunjah h. št. 42) umrl je na Breznici 10. avgusta 1881 ter so prepeljali njegovo truplo na domače begunjsko pokopališče. Vladika ni prikrival občutkov, ko je molil na okinčanem grobu svojih starišev. Oko in glas razodevala sta, kaj se vrši v njegovi duši. Ker se draga roditelja ne moreta veseliti tega dneva na zemlji, naj se ga radujeta v nebesih.

IV. V ženski kaznilnici. Popoludne ob treh obiskal je Presvetli žensko kaznilnico, kjer je bil nekdan sam prvi duhovni pastir. Na dvorišču so ga pozdravile častite sestre usmiljenke ter ga spremljevale po ozaljšanih prostorih v kapelo. Pri vhodu ga je pričakoval č. g. kurat Ivan Cuderman, v kapeli pa je bila zbrana »družina«. To je tista žalibog mnogobrojna družina, ki je zavarovana z močnimi zapahi, da se pokori za svoje pregreške. Bridko čutilo se polasti srca, ko gleda te reve, zašle na napačna pota. Toda veliko tolažbo so jim vlivale škofove besede. Rekel je med drugim:

»Srečen vsak, kdor izpolnuje voljo božjo; nesrečen pa, kateri jej nasprotuje. Mnogokrat mora občutiti človek kazen že na tem svetu, toda Gospod Bog obrne kazen v srečo. Tudi vé, akoravno v tem kraju, izročene ste dobremu varstvu. Ločene izmed človeške družbe in brez osebne prostosti imate milost, da trpite tukaj časne kazni. Zadoščenje na tem svetu naj bode zadostilo za večnost, da ondi ne bode treba trpeti.«

Solzé, katere so brisale iz kalnih oči mlade devoyke in ostarele ženice, bile so priča, da nimajo še vse otrpnenih src in da so na potu spoznanja in poboljšanja.

Po nagovoru podeli veleč. g. dekan Ivan Novak blagoslov z Najsvetejšim. Sedaj se razvrsti spreved na domače pokopališče. V dolgi črti se pomika par za parom skozi grajski drevored in od tu na kraj zemeljskega počitka. Ta siva obleka vsem enako prikrojena kaže, da svetna pravica ne pozna razločka med stanom, kakor ga ne pozna pravica božja. Poleg obzidanega čveterokota kleči vsa družina ter gleda na grobe umrlih, ko opravlja vladika molitve za njihove duše.

V. Na Breznici. Proti večeru spremljamo Premilostnega v sosedno župnijo Breznico. Akoravno je bil to le navaden obisk, bil je vendar sprejem slovesen. Pred cerkvijo ga nagovori v lepih besedah domači veleč. g. župnik Tomaž Potočnik ter mu predstavi občinski odbor in požarno brambo. Potem se podamo v cerkev, kjer je čakalo ljudstvo dragega vladika. Izpred oltarja razveseli navzoče z ginjačim govorom, kažoč jim v velikem altarju žalostno Mater božjo z mrtvim Sinom v naročju. Marija pod križem vtopljenja v neizmerno žalost, naj bode naša tolažnica v trpljenju. . . . Slednjič je bil blagoslov z Najsvetejšim.

Knezoškof ogleda sedaj šolo, obišče na Zatreznici svojo sestro in svojega bratranca na Selu. Potem počasti brezniškega g. župnika s svojim obiskom ter se vrača v mraku nazaj v Begunje. Po gričih in ravninah gore kresovi in ko pridemo v vas, je vse v svetlobi. Čarobna rudeča luč je odsevala zlasti iz zvonikovih lin. Videlo se je, kakor da bi bil ves zvonik v ognju.

V šoli. Prihodnji dan 4. julija smo praznovali god sv. Urha, patrona begunjske fare. Velečastiti g. župnik Ivan Košmelj je prostransko župnijsko cerkev tako krasno prenovil, da jo prištevamo med najlepše na Gorenjskem. Presvetli je imel ob 10. uri slovesno sv. mašo, pri kateri je bila zopet navzoča množica vernega ljudstva. Po končanem opravilu se podamo v šolo. Pred ozaljšanim šolskim poslopjem se poklonita knezoškofu g. nadučitelju Valentinu Zavrl in g. učiteljici Ernesti Oman, v šoli pa ga pozdravi belo oblečena deklica. Potem se prične izpraševanje iz krščanskega nauka. Glasni in točni odgovor otrok nam je sveočil, da ima mladina v g. župniku tudi izbornega kateheta. Slednjič razveseli knezoškof otroke z govorom tako domačim in poljudnim, da imajo nedolžna otroška očesca ves čas vpri pogled na njega. »Ob mojem času« — tako so bile nekatere njegove besede — »imeli so v šoli dve knjigi, jedno zlato in jedno črno. V zlati knjigi so bili vpisani dobri otroci, v črni pa zanični. Učite se radi, bodite pokorni in pobožni, da ne bode nobeden zapisan v črni knjigi«.

Potem se poda k otrokom, hodi od klopi do klopi, se pomenkuje z mladino, jej deli podobice v spomin svojega prvega obiska v rojstni župniji in izvablja z otročjo šaljivostjo mnogokrat smeh iz nedolžnega mladega lica. Mi odrasčeni pa smo si mislili: Glejte prijatelja otročičev po izgledu ljubelega Izveličarja.

VII. Slovo. Presvetli je obiskal popoludne še svoje sorodnike in znance v Begunjah ter se podal potem k podružnici sv. Lucije. To dobro ljudstvo »pod gorami« mu je napravilo zopet sijajen sprejem. Pri povratku v Begunje se je vršil čas slovesa. O kratke ure — kako hitro ste minule! Še jedenkrat blagoslovi vladika župnijo in potem se pripravlja za odhod. Zopet se glase zvonovi, a zakaj tako žalostno? In vi brdki konjiči, čemu hkrate tako nestrpno in grebete v pesku, kakor bi se Bog ve kam mudilo? Sprejem tako vesel in ločitev tako bridka! O pojdi premilostni vladika v varstvu božjem, saj nimaš samo nas, ampak z ljubeznijo objemaš vso škofijo. Ne gledamo več Tvojega jasnega lica, ne slišimo več Tvoje goreče besede, toda nekaj si nam vzel, kar je sedaj Tvoja lastnina. Naša srca so pri Tebi.

P—v—l.

Slovstvo.

»Zora.« Glasilo slovenskega katoliškega dijaštva. Leto IV. zv. III.

Prejeli smo 3. številko »Zore«. Srčno smo se je razveselili, zakaj takoj smo videli, da list ne peša in ne hira, ampak da se vedno lepše razvija in napreduje. Saj pa tudi, kakor pravijo Zoraši sami, delajo tlako vsi, kolikor jih ima opravke z listom bodisi, da so sodelavci, bodisi da so odpošiljavci. A če smo se razveselili zvezka takoj, ko smo ga le površno pogledali, reči moramo, da nas je vsebina uprav presenetila.

Že zadnjič smo povdarjali, da letos prinaša »Zora« izvrstne članke. Tretji zvezek je za to že sam najlepší dokument. Poleg pesmi in povesti so v tem zvezku kar tri temeljite razprave. V zanim. članku »To in ono« B. Kazak govori o omikanosti. Anatomske razkraja tisto, kar imenujemo navadno omiko, posebno še omiko, ki nam jo dajejo naše gimnazije. Rezultat je popolnoma negativen. »Naše srednje šole prodajajo neko zares obsežno, toda plitvo in površno, nezvarjeno in neprebavno zmes najmnogovrstnejšega znanja pod mamljivo blisčečim imenom: splošna omikanost!« Potem dokazuje pozitivno, da ni mogoča omika brez znatnega svetovnega naziranja, a takega naziranja da si ni mogoče pridobiti brez modroslovja. Jasna je posledica: »znanje modroslovja je vsakemu omikancu potrebno, zares conditio sine qua non.« Želeli bi, da bi vsi dijaki dobro premislili Bogdanova izvajanja ter sledili njegemu zgledu: »Žal, zelo žal mi je bilo, da sem tako kasno prišel do tega spoznanja. . . Toda pustil sem tarnanje in podvizal sem se, da dohi-

tim, kar sem zamudil. Poleg svoje stroke se pečam z modroslovjem.»

Bajda Kazak je priobčil filozofično razpravo o obliki in snovi v umetnosti. Umetnost zahteva nekaj, iz česar se ustvari umotvor, in ta »nekaj« je to, kar hoče umetnik izraziti ali doseči, je ideja. S pomočjo ideje si ustvari umetnik notranjo sliko, vzor, ideal in ta je umetnikova posebna individualna stvar. Le-ta vzor se slednjič združi z zunanjo čutno obliko in oboje stvari umotvor. Ideja sama še ni umotvor, dasi je sama na sebi lepa, zakaj umetnost je človeška, človek pa je duhovno-čutno bitje, zato je tudi človeško lepo le čutno-duševno lepo. Na tej podlagi pisatelj razvija dalje temeljna načela estetike. Čuditi se je jasnim in ostro očrtanim filozofičnim pojmom, ki jih tolmači mladi pisatelj.

Posebnega pomisleka je vreden članek I. S.: »Nevarnosti velikomestnega življenja za dijake.« Brali smo ta članek z velikim zanimanjem in naša srčna želja je, da bi noben abiturijent ne odšel na visoke šole, ne da bi bil poprej prečital to z moško resnobo in jasnimi misljenjem pisano razpravo. Ostro je narisal pisatelj kulturo, ki v nje ozračje pride visokošolec, mamljivo, vabljivo, rafinirano-nedolžno, a po resnici frivolno, nesramno, gnilo kulturo velikih mest. Opisal je nevarnosti velikomestne družbe, nevarnosti velikomestnih nočij, nevarnosti velikomestnih nauk. In kakor »Nova Doba« toži o dunajski omladini, da gre po zlu, tako toži tudi »Zora«, da tudi naše dijaštvo leze v verskem in moralnem oziru rakovo pot. — Zelo dobro se vjema ta članek s člankom »To in ono«, drug drugemu sta dopolnilo. Treba je, da se dijak visokošolec pridruži dobremu društvu, čigar poglavitna naloga je: biti moralna opora v boju z nemoralnim svetom, v tem društvu pa morajo vsi težiti za pravo omiko s tem, da si jasne in bistre svetovno naziranje s pravim modroslovjem.

Poleg teh člankov ima 3. zvezek »Zore« še mnogo zanimivih drobtin.

Hvala Bogu, smo dejali, ko smo prebrali to številko. Malo je Zorašev in Daničarjev, a nekaj jih je le in ti vedo, kaj so! Ščasoma jih bode gotovo več — saj »zora puca, bit' če dana!«

Vsem Slovencem prav iskreno priporočamo »Zoro«. Žrtvujmo tisto malo (»Zora« velja 1 gld. na leto, naroča se pod naslovom: Pavel Valjavec, cand. iur. Dunaj, V., Matzleinsdorferstrasse 76), saj je za tako lep namen. Posebno dijaki pa naj pridno in marljivo prebirajo list, saj je njih list, pisan za-nje in pisan tako izvrstno, da jim je le na čast!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. julija.

(Shod na Blokah.) Poroča se nam: Minolo nedeljo popoldne je g. dr. Ig. Žitnik poročal o zadnjih dveh zasedanjih državnega zbora. Zbralo se je lepo število mož, ki so pazljivo poslušali obširno poročilo državnega poslanca ter mu pomenljivo pritrjevali, ko je z rezkimi besedami opisaval in ožigosal divjo obstrukcijo nemških kričarjev ter pojasnjeval razne slabe posledice za državo in davkoplačevalce. Poljudno je obrazložil narodnostni boj v Avstriji, jezikovni naredbi za Češko in Moravsko, slovenske zahteve v narodnem oziru, ogersko nagodbo itd. Po poročilu je predsednik shoda gospod deželni poslanec Fr. Modic predlagal zahvalo in zaupanje poslancu ter nastopne tri resolucije: 1. Zbrani volilci v Novi Vasi pri Blokah izrekamo popolno zaupanje vsem slovenskim državnim poslancem, združenim s Hrvati in Rusini v »Slovanski krščansko-narodni zvezi«, v trdni nadi, da bodo do zadnjega vztrajali s prijateljskimi klubi državnozbornske desnice v boju za narodno ravnopravnost in potrebne socialne reforme v blagor delavskim stanovom. 2. Pridružujemo se zahtevi, da se ustanovi novo nadsodišče v Ljubljani, od katerega pričakujemo izvršitev v zakonih nam zagotovljene ravnopravnosti slovenskega jezika, in da visoko c. kr. pravosodno ministerstvo primernim potom razveljavi sklep c. kr. nadsodišča v Gradcu, ki zabranjuje slovenskim strankam in njih zastopnikom razpravljati pred tem sodiščem v slovenskem jeziku. 3. Strinjamo se s sklepom deželnega zbora kranjskega z dne 11. februarja t. l., da se v Ljubljani ustanovi slovensko vsučilišče. — Vsi

predlogi so bili soglasno vsprejeti. Predsednik zaključil zborovanje s trikratnim slava-klicem svetemu očetu in presvetlemu cesarju.

(Osebnosti) G. Ivan Žmavec je bil 11. t. m. v Pragi promoviran za doktorja modroslovja. — Dr. Mih. Opeka je danes došel iz Rima v svojo domovino, ž njim je prišlo še nekaj drugih njegovih tovarišev Hrvatov in Nemcev, ki so si včeraj ogledali Postojno, danes pa Bled. — Deželni predsednik kranjski je imenoval grofa Kü-nigl in Fr. Schitnik-a za stalna okrajna komisarja in dr. Maksa Schescharg-a za stalnega koncipista deželne vlade.

(V orgljarski šoli) se zaključil letošnji poduk v četrtek dne 14. t. m., ob 8. uri zjutraj. Novi (22.) letnik se prične zopet 19. septembra.

(Cesarja Franca Jožefa bolnica v Kandiji.) Ob izrednih slovesnostih je bila 9. t. m. blagoslovljena povečana cesarja Franca Jožefa bolnica v Kandiji pri Novem Mestu. Blagoslovil jo je presvetli knez in škof; navzoč je bil poleg drugih dostojanstvenikov dež. predsednik eksccelencia baron Hein. Odlične goste je zbral novomeški prošt dr. Elbert okrog svoje gostoljubne mize.

(»Katoliški Obzornik«.) Ravnokar je izšel 3. zvezek tega lista. — Dr. I. Ev. Krek nadaljuje temeljito razpravo »Načelo gospodarskega liberalizma v razpadu«, kjer jako obširno dokazuje nedoslednost liberalnega gospodarskega zakonodajstva. — Dr. A. Pavlica priobčuje še nadalje »Članke v obrambo sv. pisma« in govori o razodeti resnici, da so sv. knjige od sv. Duha navdihnjene. — Zelo poljudno pisano študijo o »darvinizmu« nadaljuje A. B. in razpravlja v tej številki specijelno o darvinizmu in descendeni. — Dr. A. Ušeničnik se je dotaknil onega predmeta, o katerem se je že toliko govorilo, zabavljalo proti njemu na vse mogoče načine in ga smešilo kot prazen strah, — napisal je namreč daljšo razpravo »o indeksu«. Bilo je potrebno slednjič res spregovoriti nekaj temeljitega o tem predmetu, in ravno radi tega bi priporočali, da prečita ta članek vsak izobraženec. — Potem sledi še: »Konstitucija Leona XIII. o indeksu«, kjer so navedene splošne cerkvene določbe o prepovedi in presoji knjig. — V »Glasovih o moderni umetnosti« navaja urednik novostrojarske nazore materijalista Büchnerja, »Nove dobe« in »Mladost«. — V slovstvu priporoča »Obzornik« izvrstne hrvatske cerkvene liste: »Katoliški list«, »Krščanska škola«, »Vrhbosna« in »Balkan«. — Drobtnice govore o Voltairovem značaju in o prepovedanem bolcanskem listu. Naposled je navedenih v »paberkih« še nekoliko duhtečih »cvetk« iz »Svobode«, »Delavca« in »Sl. Naroda«. — Vsebinska je torej raznovrstna, izbrana, študije in članki temeljiti, zato »Obzornika« vsem toplo priporočamo.

(Iz Šturija) se nam poroča: Teden poteka za tednom, triletna doba zdajnega županstva je že davno minila, a slavno županstvo se navzlic opominom postojanskega okr. glavarstva še vedno brani razpisati nove volitve. Morda slavno županstvo ne pozna § 19 občinskega volilnega reda, ki županom veleval, naj se nove volitve izvrše tako, da lahko izroči stari odbor poslovanje novemu takoj po preteku triletna dobe? Vemo sicer, da ne spada poznavanje postav med najboljše lastnosti zdajnega županstva, vendar še upamo, da ni strah pred bližajočo se čistilno nevihto, ki brani slavnemu županstvu potom volitve vprašati ljudstvo, koliko zaupanja še vživa pri njem. Vsekako bi pa čedalje bolj radovedno in nestrpno ljudstvo vedelo, kje tiči vzrok odlašanja. Mi nikakor ne verujemo, kar si zli jeziki šepetajo na ušesa, da namreč hoče slavno županstvo ribariti v kalni vodi s tem, da na vse mogoče načine izsiljuje pooblastila za bližajočo se neizogibne volitve.

(Varnost duhovnikov v Gorici.) V torek večer vračal se je č. g. kapelan Koršič od nekega bolnika, h kateremu je bil klican. Pod kapelo čakali so ga v zasedi štirje goriški falotje ter ga naskočili kričeč: »Če tudi pridemo v Gradiško, pasti mora.« Bog ve, ali je gospod kapelan odnesel življenje, da ni prišel slučajno neki jetniški paznik ter ga rešil iz smrtne nevarnosti. Vsa zadeva je znana policiji, ki je tudi že dobila napadnike. Radovedni smo, kako se bode postopalo proti njim. V petek je bilo več Solkancev obsojenih na 7 do 15 mesecev radi male praske v krčmi, v kateri sta dva goriška pohajda vlovila malo pre-

hude klofute. Je-li se bode tudi proti tem tako ostro postopalo? Žalostno pa je, da mora v Gorici duhovnik v jednom žepu nositi štolo, v drugem pa revolver. Živela svoboda v Gorici.

(»Nožislav« Pfersche.) Znani profesor in poslanec Pfersche je hotel leta 1897 nemško časnikarsko društvo za Češko. Deželno namestništvo mu tega ni dovolilo, ker bi bilo društvo politično. Poslanec z nožem je napravil priziv na notranje ministerstvo, i tam je padel skozi, pritožil se je pri najvišjem sodišču, ki pa je potrdilo razsodbo dež. namestništva.

(Socialni ukaz.) »Hlasy z Hané« povedó, da je prišel od generalštaba dunajskega ukaz vsem socialno-demokratskim listom nabrati nekaj denarja za socialne poslance, kateri neki stradajo. Da, dá! Poprej so padali desetaki, parlamenta zdaj ni, delati se jim pa ne ljubi. Ali zakaj naj bi bili socialni poslanci?

(Slovensko petje v tržaških cerkvah.) Koliko so si prizadeli lahoni v Trstu, da bi izrinili z besedo božjo tudi slovensko petje iz tržaških cerkva in to jedino le iz grde politične mržnje! Tisti, ki se v tem prizadevajo, so pa navadno ljudje, ki sploh ne slišijo leto in dan cerkvenega petja in besede božje ne v tem ne v onem jeziku. No v zadnjem času so jim nekoliko prišli na pomoč »Amicovci«, katerim je tudi strah in groza slovenska beseda. Vender oba ta sovražna tabora menda ne bosta ničesar opravila proti slovenski stvari, ki zapodena iz cerkve pri jednih vratih, najde pot nazaj pri drugih. Tako se je uvedlo zopet slovensko petje v cerkvi sv. Antona novega, pevci bratovščine sv. Cirila in Metoda, vrli slavci, pojo zopet sv. Antonu novemu in sicer ob nedeljah pri jutranji sv. maši ob 6. uri in popoldne pri litanijah. Tako je tudi prav. Verniki sv. Antona novega so po veliki večini in vsi nedeljo Slovenci, čemu bi poslušali oni petje v tujem jeziku? Oni katerim je sploh vera in cerkev le za pretvezo v političnih neumnostih, naj puste cerkev onim, ki se je resno drže, za jude naj služi pa kak drugi prostor!

Društva.

(Občni zbor Št. Jakobsko-Trnovske moške podružnice sv. Cirila in Metoda) bode v četrtek 14. julija ob 7. uri zvečer v katoliškem domu, Turjaški trg št. 1. Volil se bode tudi novi podružnični odbor. K vdeležbi vabi odbor.

(Tamburaški klub »Zvezda« priredi v nedeljo, dne 7. avgusta t. l. vrtni koncert pri »Ferlincu« v korist zaklada za nabavo glasbil. Klubu želimo najboljšega vsepa.

(Vabilo k veselici), katero priredi kmetijska podružnica v Ljubnem v gostilni g. Franca Pogačnika (vulgo pri Matevžu) v nedeljo 17. julija t. l. Vspored: Petje. Srečkanje. Prosta zabava. Začetek ob 1/4. uri popoldne. Darila se hvaležno sprejmo. Čisti dohodek je namenjen za napravo kmetijskih strojev. — K obilni udeležbi vabi najuljudnejše odbor.

Telefonična in brzojavna poročila.

Žalec, 12. julija. Župnik Par je umrl. Pogreb bo v četrtek ob 9. uri dopoldne.

Dunaj, 12. julija. V krogu poljskih poslancev, bivajočih na Dunaju, se govori, da hoče grof Thun meseca avgusta sklicati državni zbor, kateremu predloži načrt za jezikovni zakon in načrt za nagodbo z Ogersko in sicer da Thun to stori v vsakem slučaju, ali se mu posreči dogovor z Nemci ali ne.

Dunaj, 12. julija. Voditelji nemških nacionalcev se zelo motijo, ako menijo, da bo grof Thun razveljavil jezikovne naredbe tudi v tem slučaju, ako odklonijo razgovore ž njim, kajti vlada se neče Čehom zameriti, dočim pri Nemcih nič ne pridobi.

Dunaj, 12. julija. Grofu Thunu se je posrečilo pridobiti večino nemško-nacionalnih in liberalnih zaupnikov za zaupne razgovore. — Vsled tega vlada v nemško-nacionalnih radikalnih krogih veliko razburjenje. Že danes se čuje, da bode več članov nemško-nacionalnega kluba izstopilo iz te stranke.

Dunaj, 12. julija. K posvetovanjem na Dunaj so poklicani poslanci Funke, ki je brzojavil, da ne pride, Schlesinger in Prade.

Kingston, 12. julija. Avstrijska ladja »Marija Terezija« je odplula od tu v Havano.

Vojska mej Spanijo in Ameriko.

Brzjav nam je včeraj popoldne sporočil, da se je pri Santiago v nedeljo ali pa že v soboto na večer pričelo bombardovanje. Ta vest se sedaj še ne potrjuje in ameriška, kakor tudi španjska poročila govore le o nekem manjšem boju, ki je priprava na večjo akcijo in ki se morda niti ni bil v bližini Santiago. Pogajanja glede kapitulacije mesta se še vedno nadaljujejo in sicer, kar je najbolj verjetno, največ le zato, ker general Shafter še ni pripravljen na napad od vseh strani utrjenega mesta.

V polnem tiru pa so vesti o mirovnih pogajanjih, ne sicer mej Madridom in Washingtonom, pač pa mej evropskimi velevladami, ki so, vsaj nekatere, voljne, odločno stopiti na noge, ako bi se vojska še nadaljevala in ako bi se Amerikanci drznili v Evropo.

Madrid, 12. julija. Uradna „Correspondencia“ potrjuje vest, da je minister Gamaro povzročil krizo v kabinetu.

London, 12. julija. „Times“ poroča iz Madrida: Ministerski predsednik Sagasta je vložil ostavko celega kabineta.

London, 12. julija. Iz Santiago se poroča: Štiri ameriške ladije so danes zjutraj obnovile bombardovanje na Santiago. Jedna kroglica je prodrla v cerkev, ki je bila napolnjena s smodnikom in drugim strelivom, vsled česar je navstala grozna eksplozija.

London, 12. julija. „Daily Telegraph“ poroča iz Madrida 10. t. m.: Iz zanesljivih virov smo zvedeli, da se je pričelo pogajanje glede miru že 5. t. m. in da se je dosegel že precejšen uspeh.

Washington, 12. julija. Iz gotovega vira se izjavlja, da bi Mac Kinley pritrdil le brezpogojni izročitvi Santiago.

Newjork, 12. julija. „World“ poroča: da odvedo admirala Cervero v Annapolis, kjer bo nekaj časa zaprt, potem ga pa oslobode, ako obljubi, da ostane v Zveznih državah.

Newyork, 12. julija. Iz Santiago se poroča 9. t. m., da je španjski general Toral v posebnem pismu naznanil generalu Shafterju, da mu je došlo dovolj pomoči, da je dobro zavarovan in ima dovolj živeža in streliva. Santiago je le tedaj voljan odstopiti, ako se njegovim četam dovoli, da smejo neovirano z vsemi vojnimi potrebščinami ostati v mestu.

Umrlí so:

10. julija. Jožef Kalan, siróta, 5 mesecev Cesta na loko št. 2, jetika.

11. julija. Antonija Nollí, urednika žena, 47 let, Studen-tovske ulice 2, spridenje jeter.

V hiralnici:

10. julija. Franc Čokelj, čevljar, 48 let, demencia para-litica progressiva.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padačina v 24. urah
11. 9. zvečer	734.5	17.3	sl. jug	jasno	
12. 7. zjutraj	734.7	16.6	sl. svzh.	skoro jasno	0.4
2. popol.	734.9	19.2	sl. svzh.	dež	

Srednja večerajšnja temperatura 18.1°, za 1.6° pod normalom.

Tržne cene v Ljubljani

dné 9. julija.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	11 50	Špeh povojen, kgr.	70
Rež,	9	Surovo maslo,	84
Ječmen,	7	Jajce, jedno	2
Oves,	8 40	Mleko, liter	10
Ajda,	10	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	7 50	Telečje	56
Koruz,	6 50	Svinjsko	70
Krompir,	3 20	Kostrunovo	86
Leča, hktl.	14	Piščanec	35
Grah,	12	Golob	16
Fizol,	12	Šeno, 100 kgr.	1 78
Maslo, kgr.	94	Slama, 100	1 60
Mast,	70	Drva trda, 4 kub. m.	6 50
Špeh svež,	66	„ mehka, 4	5

Koverta s firmo

vizitnice in

trgovske račune

priporoča

Katol. tiskarna

v Ljubljani.

Stanarinske knjižice

za stranke

z uradno potrjenimi

določbami hišnega

reda v slovenskem in

nemškem jeziku, z

razpredelbo za vpla-

čevanje stanarine, vo-

dovodne in mestne

doklade, dobé se ko-

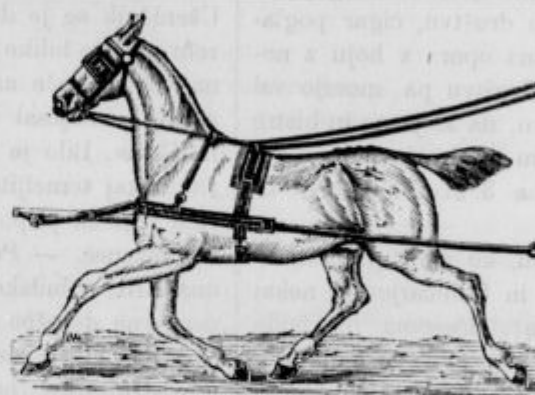
mad po 15 kr., 10

komadov vkup i gld. v

Katol. Tiskarni

v Ljubljani.

Prva največja kranjska tvrdka.

Fran Primožič,

jermerar in sedlar

Sv. Petra cesta 34

Ljubljana,

priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v vsakoršno

izdelovanje

jermerarskih in sedlarskih proizvodov,

katera okusno, trpežno in ceno izvršuje.

Ravno tam je velika zaloga različnih konjskih oprem za vožnjo

in ježo itd. — Izdelovanje jermen za stroje, mlino in zvonove.

Poprave se dobro in po ceni izvršujejo.

471 50—2

Zunanja naročila se vestno in točno izpolnjujejo.

Edino pravo originalno plzensko pivo

je le ono iz meščanske pivovarne v Plznu, ustanovljene l. 1842.

Edino to je bilo odlikovano na vseh razstavah, kjer je bilo izloženo, z najvišjimi počastnimi znaki.

Telefon št. 90.

Zastopnik: Ivan Gorup v Ljubljani.

Dunajska borza.

Dné 12. julija.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 65 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 60 "
Avstrijska zlata renta 4%	121 " 35 "
Avstrijska krona rent 4%, 200 kron	100 " 90 "
Ogerska zlata rent 4%	120 " 80 "
Ogerska krona rent 4%, 200 kron	99 " 05 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	908 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	358 " — "
London vista	119 " 90 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 80 "
20 mark	11 " 75 "
20 frankov (napoleonor)	9 " 53 "
Italijanski bankovci	44 " 35 "
C. kr. cekini	5 " 62 "

Dné 11. julija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	164 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160 " 75 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	192 " — "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 35 "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	139 " 50 "
Dunavske vravnave srečke 5%	128 " 75 "
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	109 " 60 "
Posojilo goriškega mesta	112 " 50 "
4% kranjsko deželno posojilo	98 " 50 "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 " 60 "
Prireditne obveznice državne železnice	221 " — "
„ južne železnice 3%	181 " 50 "
„ južne železnice 5%	126 " 50 "
„ dolenskih železnice 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	201 gld. 75 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 " — "
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 " 80 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	84 " 75 "
St. Genois srečke, 40 gld.	79 " 25 "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 " — "
Ljubljanske srečke	23 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	157 " — "
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3422 " 50 "
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	436 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	77 " — "
Splošna avstrijska stavbina družba	110 " — "
Montanska družba avstr. plan.	161 " 75 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	172 " — "
Papirnih rubljev 100	126 " 75 "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.